

REZOLUȚIA (UE) 2023/1951 A PARLAMENTULUI EUROPEAN**din 10 mai 2023****conținând observațiile care fac parte integrantă din decizia privind descărcarea de gestiune pentru execuția bugetului întreprinderii comune pentru o aviație curată (înainte de 30 noiembrie 2021 – întreprinderea comună Clean Sky 2) aferent exercițiului financiar 2021**

PARLAMENTUL EUROPEAN,

- având în vedere Decizia sa privind descărcarea de gestiune pentru execuția bugetului întreprinderii comune pentru o aviație curată aferent exercițiului financiar 2021,
 - având în vedere articolul 100 și anexa V la Regulamentul său de procedură,
 - având în vedere avizul Comisiei pentru transport și turism,
 - având în vedere raportul Comisiei pentru control bugetar (A9-0078/2023),
- A. întrucât întreprinderea comună pentru punerea în aplicare a inițiativei tehnologice comune în sectorul aeronauticii a fost înființată în decembrie 2007, în contextul celui de Al șaptelea program-cadru de cercetare, pentru o perioadă de 10 ani (Clean Sky 1); întrucât, în luna mai 2014, Consiliul a prelungit durata de viață a întreprinderii comune în cadrul programului Orizont 2020 pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2024 (Clean Sky 2);
- B. întrucât, în noiembrie 2021, Consiliul a adoptat Regulamentul (UE) 2021/2085 ⁽¹⁾ („Actul de bază unic”), prin care a fost înființată întreprinderea comună pentru o aviație curată (denumită în continuare „întreprinderea comună”) pentru a înlocui Clean Sky 2, în cadrul programului Orizont Europa, pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2031;
- C. întrucât întreprinderea comună pentru o aviație curată este un parteneriat public-privat, al cărui obiectiv constă în transformarea aviației în perspectiva unui viitor sustenabil și neutru din punct de vedere climatic;
- D. întrucât membrii fondatori ai întreprinderii comune sunt Uniunea, reprezentată de Comisie, și organizații din sectorul aviației angajate în crearea unui nou standard, la nivel mondial, pentru sisteme de aviație fiabile și neutre din punct de vedere climatic;
- E. întrucât contribuția financiară a Uniunii la întreprinderea comună, inclusiv creditele SEE, pentru acoperirea costurilor administrative și operaționale este de cel mult 1,7 miliarde EUR, în care este cuprinsă și o sumă maximă de 39,223 milioane EUR pentru costurile administrative; întrucât membrii întreprinderii comune, alții decât Uniunea, aduc sau se asigură că entitățile lor constitutive sau afiliate aduc o contribuție totală de cel puțin 2,4 miliarde EUR, în care este cuprinsă și o sumă maximă de 39,223 milioane EUR pentru costurile administrative, pe perioada de 10 ani,

Gestiunea bugetară și financiară

1. salută faptul că, potrivit raportului Curții de Conturi („raportul Curții”), conturile anuale ale întreprinderii comune aferente exercițiului financiar încheiat la 31 decembrie 2021 prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a întreprinderii comune la 31 decembrie 2021, precum și rezultatele operațiunilor sale, fluxurile sale de numerar și modificările în structura activelor nete pentru exercițiul încheiat la această dată, în conformitate cu dispozițiile regulamentului său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei și că operațiunile subiacente conturilor sunt conforme cu legile și reglementările în vigoare sub toate aspectele semnificative;
2. recunoaște că programul Orizont Europa prevede obiective ambițioase pentru întreprinderea comună, care pot fi atinse numai dacă sunt concepute și puse în aplicare soluții eficiente care să abordeze deficiențele sistemelor de control intern și să se pregătească pentru provocările viitoare generate de responsabilitățile mai mari, de exemplu în domeniul gestionării și planificării resurselor umane; subliniază, în acest context, că cerințele de calcul și de raportare deosebit de complicate și împovărătoare prezintă un risc semnificativ de eroare și solicită, prin urmare, să se analizeze posibilitățile de simplificare ori de câte ori este posibil și compatibil cu cadrul juridic existent;

⁽¹⁾ Regulamentul (UE) 2021/2085 al Consiliului din 19 noiembrie 2021 de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 219/2007, (UE) nr. 557/2014, (UE) nr. 558/2014, (UE) nr. 559/2014, (UE) nr. 560/2014, (UE) nr. 561/2014 și (UE) nr. 642/2014 (JO L 427, 30.11.2021, p. 17).

3. ia act de faptul că în 2021 bugetul definitiv disponibil al întreprinderii comune, inclusiv creditele neutilizate reintroduse din anii anteriori, veniturile alocate și realocările pentru exercițiul următor, a cuprins credite de angajament în valoare de 182,6 milioane EUR și credite de plată în valoare de 189,9 milioane EUR;
4. înțelege că execuția bugetară a fost afectată de situația pandemiei de COVID-19, în special în ceea ce privește creditele de plată pentru cheltuielile administrative, și că, cu toate acestea, întreprinderea comună a avut o rată de execuție de 99,6 % pentru creditele de angajament în 2021 (excluzând creditele neutilizate care nu au fost necesare în exercițiul în curs), iar creditele de plată au fost executate până la 82,3 % din fondurile disponibile, excluzând creditele neutilizate în 2021, în valoare de 22,9 milioane EUR (56,3 % din rata de execuție dacă creditele neutilizate sunt incluse în bugetul total de plăți);
5. observă că la sfârșitul exercițiului 2021, suma angajată aproape integral de întreprinderea comună se ridică la 1,716 miliarde EUR din contribuția maximă a UE pentru acorduri de grant semnate în cadrul Orizont 2020; constată că, din această sumă, în următorii ani mai rămân de plătit aproximativ 273 de milioane EUR (adică 16 %); observă, de asemenea, că membrii din sectorul privat își asumaseră angajamente juridice de a pune la dispoziție contribuții în natură în valoare de 2,1138 miliarde EUR;
6. evidențiază că rata de execuție a bugetului întreprinderii comune pentru plăți și angajamente disponibil pe 2021 pentru proiectele din cadrul Orizont 2020 a fost de 100 %, respectiv, de 83 %;
7. constată, pe baza raportului anual de activitate, că planificarea pentru perioada 2022-2023 a fost revizuită pentru a include sumele reportate din perioada 2020-2021 (sume necheltuite și rezultate replanificate) pentru a raporta cu privire la activitățile rămase până la sfârșitul programului; ia act de faptul că următoarea perioadă va fi critică, întrucât se preconizează că 70 % din rezultate vor fi obținute în ultimii doi ani ai programului, cu o finanțare rămasă de ~ 10 % la nivelul programului; constată, în plus, că riscul de întârzieri la unele platformele inovatoare de demonstrație în domeniul aviației/unii demonstratori tehnologici integrați rămâne ridicat și necesită o monitorizare specifică din partea membrilor pentru a obține rezultate pe durata programului Clean Sky 2; constată, de asemenea, că, în perioada următoare, se preconizează că toate platformele inovatoare de demonstrație în domeniul aviației, demonstratorii tehnologici integrați și activitățile transversale vor confirma planul de finalizare prin evaluarea la jumătatea anului (prevăzută pentru iulie 2022), iar evaluările intermediare ale progreselor vor juca un rol central în evaluarea performanței cumulate obținute și vor confirma planul de realizare a rezultatelor conform calendarului;

Personalul și politica de achiziții

8. observă că schema de personal a întreprinderii comune pentru 2021 conținea în total 42 de angajați statutari (agenți temporari și agenți contractuali) și doi experți naționali detașați, fiind ocupate 42 de posturi la sfârșitul exercițiului 2021; constată că, în 2021, întreprinderea comună a lansat un proces de recrutare pentru două posturi (șef de echipă și responsabil de proiect); observă că, pe lângă posturile statutare, întreprinderea comună apelează la furnizori de servicii externe, precum webmasterul, firma de servicii IT, folosită împreună cu alte întreprinderi comune, nouă agenți interimari și un consultant în domeniul comunicațiilor (redactor de limba engleză) pentru a oferi sprijin suplimentar întreprinderii comune;
9. constată cu îngrijorare, pe baza acțiunilor întreprinse ca urmare a observațiilor Curții de Conturi („Curtea”) din anii precedenți, că proporția de personal interimar în ultimii ani rămâne ridicată, situându-se la aproximativ 13 % din personalul statutar; reamintește că nivelul ridicat de personal contractual tinde să crească în mod semnificativ rata de rotație a personalului întreprinderii comune și să destabilizeze și mai mult situația dotării cu personal; subliniază, în plus, că recurgerea la personal interimar ar trebui să rămână o soluție temporară, în caz contrar aceasta putând afecta negativ performanța generală a întreprinderii comune, de exemplu în ceea ce privește păstrarea competențelor-cheie, canale neclare de asigurare a răspunderii, posibile litigii judiciare și o eficiență mai scăzută a personalului; ia act de răspunsul întreprinderii comune potrivit căruia aceasta a fost obligată să extindă în mod constant utilizarea personalului interimar în ultimii ani datorită limitărilor impuse de schema de personal rigidă, în condițiile creșterii sarcinilor și a volumului de muncă și că se preconizează că această tendință va continua cu cele două programe – Clean Sky 2 și noul program pentru o aviație curată, care se derulează în paralel; constată, de asemenea, că o soluție mai optimă ar fi asigurarea unei mai mari flexibilități întreprinderii comune în ceea ce privește numărul de posturi de agenți contractuali din schema de personal; amintește totuși că întreprinderea comună ar trebui să elaboreze un model formal sau orientări formale privind modul de estimare a nevoilor de personal (inclusiv a competențelor esențiale), cu obiectivul de a optimiza utilizarea resurselor umane;

10. salută faptul că întreprinderea comună a implementat în continuare, împreună cu celelalte întreprinderi comune, utilizarea Systal, un instrument online de resurse umane pentru a efectua procese de selecție sigure; ia act de faptul că, în conformitate cu decizia consiliului de conducere privind sistemul de reclasificare, în 2021, întreprinderea comună a efectuat exercițiul de reclasificare și, prin urmare, au fost reclasificați unsprezece agenți temporari și trei agenți contractuali;
11. regretă că nu a fost lansată nicio cerere de propuneri în 2021;
12. consideră îmbucurătoare implicarea puternică a întreprinderilor mici și mijlocii (IMM) în ceea ce privește participarea (29 % din numărul total de participări la proiectele finanțate – 555 din 1887) și procentul mare de reușită al IMM-urilor candidate (43 %); reamintește că întreprinderea creează noi oportunități pentru IMM-uri;
13. constată că, în 2021, cele 17 de contracte care au fost atribuite și semnate se refereau la achiziții publice și la contracte specifice pentru punerea în aplicare a contractelor-cadru în curs;
14. în ceea ce privește echilibrul de gen, ia act, din raportul anual de activitate pentru 2021, de faptul că întreprinderea comună pentru o aviație curată are un procent mai mic de femei participante la program, coordonatoare de proiect, consiliere și experte, în comparație cu anul precedent; regretă că aceste cifre au scăzut și solicită intensificarea eforturilor în ceea ce privește echilibrul de gen;
15. constată că partea din contribuțiile angajatorilor pentru personalul întreprinderilor comune care corespunde raportului dintre veniturile lor subvenționate din afara Uniunii și veniturile lor totale nu a fost plătită de întreprinderile comune către sistemul de pensii al Uniunii din 2016, deoarece Comisia nici nu a prevăzut aceste cheltuieli în bugetul întreprinderilor comune, nici nu a solicitat oficial plățile; solicită Comisiei să ia măsuri pentru a evita probleme similare în viitor;
16. observă că măsurile din recomandarea pe 2020 a Curții privind utilizarea personalului interimar nu au fost încă aplicate; invită întreprinderea comună să remedieze problema cât mai curând posibil, deoarece această situație creează instabilitate și riscuri semnificative pentru întreprinderea comună; constată că punerea în aplicare a agendei de cercetare și inovare a întreprinderii comune nu poate fi realizată cu acest nivel de personal statutar;

Controalele interne

17. ia act de faptul că, în ceea ce privește plățile aferente programului Orizont 2020, Serviciul comun de audit al Direcției Generale Cercetare și Inovare din cadrul Comisiei este responsabil de auditurile *ex post*; constată că, pe baza rezultatelor auditurilor *ex post* disponibile la sfârșitul exercițiului 2021, întreprinderea comună a raportat o rată de eroare reprezentativă de 1,8 % (comparativ cu 1,60 % în 2020) și o rată de eroare reziduală de 1,0 % (comparativ cu 0,91 % în 2020) pentru proiectele din cadrul programului Orizont 2020 (plăți validate și închise și plăți finale);
18. constată că, pentru a evalua controalele cu privire la plățile operaționale ale întreprinderii comune, Curtea a supus auditului, la nivelul beneficiarilor finali, plăți selectate în mod aleatoriu din cadrul programului Orizont 2020 care au fost efectuate în 2021, cu scopul de a corobora ratele de eroare calculate în urma auditurilor *ex post*; regretă că, într-un caz, Curtea a identificat și a cuantificat o eroare sistemică legată de calculul incorect al tarifelor orare pentru costurile cu personalul;
19. evidențiază că constatările Curții au confirmat erori sistemice persistente legate de costurile cu personalul declarate și că, în special, IMM-urile și noii beneficiari au tendința să facă mai multe erori decât alți beneficiari; subliniază că aceste erori sunt raportate periodic și în rapoartele anuale anterioare ale Curții începând cu 2017; evidențiază, prin urmare, că simplificarea normelor programului Orizont 2020 pentru declararea costurilor cu personalul și recurgerea pe scară mai largă la opțiunile simplificate în materie de costuri reprezintă o condiție prealabilă pentru stabilizarea ratelor de eroare sub pragul de semnificație; reliefează că întreprinderea comună ar trebui să își consolideze sistemele de control intern pentru a aborda riscul crescut în ceea ce privește IMM-urile și noii beneficiari și încurajează ferm utilizarea instrumentului Personnel Costs Wizard de către anumite categorii de beneficiari care sunt mai predispuse la erori, cum ar fi IMM-urile și noii beneficiari; salută faptul că, în 2022, toate întreprinderile comune au început să pună în aplicare acțiuni de reducere a ratei de eroare în conformitate cu măsura propusă de Curte, inclusiv explorarea opțiunilor pentru forme simplificate de calculare a costurilor, cum ar fi costurile unitare, sumele forfetare și ratele fixe;

20. este profund îngrijorat de faptul că, în 2021, documente importante (de exemplu, declarații privind absența conflictelor de interese din partea membrilor comitetului de evaluare; rapoarte de evaluare din cadrul achizițiilor publice; rapoarte de evaluare din cadrul procedurilor de recrutare; decizii ale comisiilor de selecție a personalului; decizii de atribuire din cadrul achizițiilor publice și contracte de muncă) au fost autorizate prin copierea și lipirea imaginii semnăturii ordonatorului de credite competent în documentul în format Word și apoi prin convertirea fișierului în format PDF; este de acord cu observația Curții că această practică poate prezenta riscuri de natură legală, întrucât un candidat respins poate contesta conformitatea cu reglementările aplicabile a documentelor de evaluare semnate; solicită întreprinderii comune să stopeze imediat această practică și să opteze pentru o metodă sigură de autorizare;
21. constată că, în rândul întreprinderilor comune, nu există o definiție armonizată a „costurilor administrative”, care reprezintă o bază pentru calcularea contribuțiilor financiare ale membrilor săi și o condiție prealabilă pentru obținerea unor cifre comparabile; solicită, în acest sens, orientări comune pentru ca toate întreprinderile comune să adopte o abordare armonizată pentru clasificarea anumitor categorii de cheltuieli administrative, cum ar fi cheltuielile pentru consultări, studii, analize, evaluări și asistență tehnică;
22. salută introducerea semnăturii digitale; încurajează întreprinderea să depună eforturi pentru continuarea digitalizării;

Auditul intern

23. constată, pe baza raportului anual de activitate, că funcțiile de audit intern ale întreprinderii comune au fost îndeplinite în 2021 de Serviciul de Audit Intern al Comisiei (IAS) și de responsabilul de audit intern al întreprinderii comune pentru o aviație curată, în conformitate cu articolele 28 și 29 din Regulamentul financiar;
24. constată că, în 2021, IAS nu a efectuat un nou audit de asigurare; ia act de faptul că au fost efectuate mai multe audituri de urmărire subsecventă a recomandărilor anterioare; ia act de faptul că urmărirea subsecventă a auditului privind executarea granturilor din Orizont 2020 (raportul final din 22 octombrie 2020) a început în aprilie 2021; ia act de faptul că IAS a concluzionat în iunie 2021 că cele trei recomandări au fost puse în aplicare în mod adecvat și eficace de către întreprinderea comună și, prin urmare, au fost considerate închise;
25. observă că urmărirea subsecventă a auditului privind gestionarea performanței (raportul final din 20 noiembrie 2017) a început în iulie 2021; observă că recomandarea în cauză se referă la monitorizarea și raportarea cu privire la performanța proiectelor Orizont 2020; ia act de faptul că planul de acțiune a constat în trei subacțiuni care au abordat deficiențele din procesul de monitorizare al întreprinderii comune în ceea ce privește contribuția proiectelor Clean Sky 2 ale partenerilor la obiectivele de nivel înalt ale Clean Sky 2; ia act de faptul că, în urma procesului de punere în aplicare a acțiunilor, întreprinderea comună a propus IAS în mai multe etape recomandările pregătite pentru închidere, ultima actualizare fiind prezentată în mai 2021; ia act de faptul că, într-o notă specifică pentru întreprinderea comună pentru o aviație curată pentru anul 2021, IAS a concluzionat că recomandările sunt considerate puse în aplicare;
26. ia act de faptul că a început în ianuarie 2022 auditul de urmărire subsecventă privind gestionarea performanței (raport final publicat la 20 noiembrie 2017) și privind procesul de acordare a granturilor din cadrul programului Orizont 2020 (de la identificarea temelor cererilor de propuneri până la semnarea acordului de grant) (raport final publicat la 15 noiembrie 2016); constată că cele două recomandări privind actualizarea descrierilor procedurii interne ale întreprinderii comune, cum ar fi manualul de gestionare și manualul privind calitatea, în lumina proceselor actuale ale programului Orizont 2020, au fost puse în aplicare de întreprinderea comună în mai multe etape și au fost propuse IAS pentru închiderea finală în noiembrie 2021; constată că, în raportul său anual privind întreprinderea comună pentru o aviație curată pentru anul 2021, IAS a concluzionat că recomandările sunt considerate a fi fost puse în aplicare;

Prevenirea fraudelor și a conflictelor de interese

27. salută faptul că, în 2021, întreprinderea comună a continuat să aplice deciziile adoptate de consiliul de conducere referitoare la normele privind prevenirea și gestionarea conflictelor de interese aplicabile organismelor întreprinderii comune și membrilor personalului întreprinderii comune și că procesele conexe, de exemplu în ceea ce privește

membrii consiliului de conducere al întreprinderii comune, experții în proceduri de evaluare, comitetele de selecție în procedurile de achiziții și recrutare, au aplicat în mod consecvent măsurile de precauție necesare pentru a identifica eventualele conflicte; subliniază că o politică a întreprinderii comune privind funcțiile sensibile a fost elaborată pe baza unei evaluări specifice a riscurilor și va fi finalizată în 2022;

28. evidențiază că, potrivit unei evaluări a Curții, riscul de falimente frauduloase sau de alte comportamente frauduloase, pentru a evita problemele financiare și restricțiile de aprovizionare, trebuie considerat, în contextul pandemiei de COVID-19, drept o amenințare suplimentară la adresa legalității și regularității; apreciază că întreprinderea comună a creat un eșantion specific de audituri *ex post* bazate pe riscuri pentru a acoperi ponderea de proiecte din acordurile de grant pentru parteneri (GAP) ale întreprinderii comune, care indică o anumită expunere la constrângerile legate de pandemia de COVID-19, astfel cum sunt descrise de Curte, cum ar fi deficiențele financiare, întârzierile operaționale, costurile mai mari cu personalul față de medie;
 29. regretă faptul că, în 2021, OLAF a emis concluzii și rapoarte cu privire la două cazuri legate de granturi ale Clean Sky 1 și Clean Sky 2 și că presupusa fraudă a fost confirmată în ambele cazuri;
 30. observă că, în ambele cazuri, recomandările OLAF se axează pe măsurile pe care întreprinderea comună trebuie să le ia pentru a recupera finanțarea și a avea în vedere semnalarea entității și a persoanei în sistemele CE (baza de date a excluderilor); constată că întreprinderea comună a finalizat procedura contencioasă în fața Tribunalului UE referitoare la cauza din Italia (înaintată în 2018) și va încerca să execute hotărârea Tribunalului la nivel național; ia act de faptul că, în ceea ce privește cazul belgian, întreprinderea comună și-a înregistrat creanțele financiare la lichidator încă din 2017, pe baza raportului OLAF și a confirmării fraudei și că întreprinderea comună analizează acțiunile judiciare care pot fi întreprinse la nivel național.
-